

§ 1 Särskild debatt om den organiserade gängkriminaliteten

*Särskild debatt om
den organiserade
gängkriminaliteten*

Anf. 1 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Gängvåldet fräter sönder samhället. Våra unga som ska drömma om framtiden får inte göra det. Snarare rånas och beskjuts de och fastnar i de kriminella gängens vägspärrar.

Liberalerna kräver repressiva insatser: skärpta straff, nya verktyg för polis och åklagare och att vi skoningslöst slår mot pengarna bland de personer som väljer brott som livsgärning. Liberalerna kräver samtidigt en historisk satsning på förebyggande sociala insatser. Kalla det en Marshallplan för förorten eller kalla det ett förortslyft.

Herr talman! Vi har kallat till dagens debatt för att vi vill se en förändring på riktigt. Frågan är om ni andra partier är beredda att både krossa gängen och ge utsatta barn och ungdomar ett massivt stöd för en rimlig livschans. Kan ni kombinera detta?

Sverige måste åter bli känt som möjligheternas land, inte som en plats för gängens avrättningar och det brutala våldet.
(Applåder)

Anf. 2 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag vill inleda med att tacka Liberalerna för en både angelägen och plågsamt aktuell debatt om gängvåldet. Även om hela budgeten inte har presenterats från regeringens sida har vi i samarbete med Centerpartiet och Liberalerna presenterat en rad avgörande satsningar både på en växande polis och på ett stärkt rättsväsen men också på flera förebyggande insatser, inte minst det förortslyft som Johan Pehrson nämnde här tidigare med insatser för språk, lärarresurser och omhändertagande av barn. Insatsen att både jobba repressivt och förebyggande är helt central för att lyckas knäcka gängvåldet.

Men jag ska gå tillbaka till debatten. En tolvårig flicka har blivit mördad vid bensinmack i Botkyrka. I Göteborg tror gängkriminella att de kan ta sig rätten att sätta upp vägspärrar. I Rinkeby blir en 20-årig man mördad. Bland vittnena fanns barn. Människor är rättmätigt förbannade. De som drabbas värst av gängkriminaliteten är människor som bor i våra mest utsatta och fattiga bostadsområden i Sverige, vanligt folk som vill kunna handla mat, hämta ungarna på förskolan och umgås i fred i parken och kvinnor som vill kunna gå hem ensamma på natten.

Mellan januari och augusti i år skedde 228 skjutningar. Från januari till juli skedde 125 sprängningar. Ingenting ursäktar dessa död. Men 30 års statlig frånvaro och ökade klyftor och segregation får konsekvenser, och varje ung människa som väljer den kriminella banan är ett samhällsmisslyckande. Därför har denna regering genomfört och genomför stora satsningar både på att strypa nyrekryteringen till de kriminella gängen och på att sätta skyldiga bakom lås och bom.

Sedan hösten 2014 har vi skärpt mer än 50 straff, infört mer än 20 nya brott och utvidgat det straffbara området för mer än 50 brott. Vi bygger kraftigt ut polisen och är nu halvvägs mot målet om 10 000 fler polisanställda år 2024. Men tusentals fler poliser kommer att anställas framöver. Regeringen har gjort det enklare för polisen att sätta upp bevakningskameror på gator och torg. Bara det senaste året har man installerat över 100 nya kameror i landet. Vi har fördubblat minimistraffet för grovt vapenbrott från ett till två år, vilket innebär obligatorisk häktning. Sedan lagen trädde i kraft har antalet häktade för vapenbrott femdubblats.

Polisen ges nu nya verktyg och möjligheter. Med 34-punktsprogrammet presenterade vi det största paketet mot gängkriminalitet någonsin i Sverige. Vi har gett polisen möjlighet att läsa krypterad kommunikation. Vi ska ge polisen bättre möjligheter till husrannsakan. Vi avskaffar straffreduktionen för unga myndiga vid grov brottslighet. Vi vill bryta tystnads-kulturen. Därför utreds just nu bland annat kronvittnen och vittnesskydd och om det bör införas möjligheter att vittna anonymt. Vi inför också på-följden ungdomsövervakning.

Jag delar människors sorg och vrede, men jag är också beslutsam. Jag är fast övertygad om att det går att vända. Vi såg det under Rimfrost, där polisen kraftsamlade som mest. Vi såg att skjutningarna och sprängningarna minskade i Malmö. Men fler häktas också för grova vapenbrott i hela landet, och gängledare häktas genom internationella samarbeten.

Steg för steg rullar vi nu ut nya verktyg och straffskärpningar. Steg för steg flyttar vi tillbaka staten till våra utsatta områden med fler poliser. Steg för steg ser vi till att andra myndigheter bidrar i arbetet med att sätta press på de gängkriminella från flera håll samtidigt, inte minst genom att jaga pengarna. Vi vill leverera fler poliser, fler kameror och fler straffskärpningar. Men det kommer inte att räcka. Det krävs också att vi stryper nyrekryteringen. Det samhällsmisslyckande som det innebär när en 17-åring skjuter ihjäl någon inleddes säkert tio år tidigare. Vi behöver en starkare polis, en jämlik skola, en närvarande socialtjänst och minskad segregation. Vi ska ta ansvar för situationen här i dag, men vi ska också ta ansvar för framtiden.

(Applåder)

Anf. 3 JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Riksdagen håller i dag en debatt mot bakgrund av den alltmer alarmerande gängkriminaliteten som plågar Sverige. Vi kan konstatera att antalet skjutningar och sprängningar ser ut att ha bitit sig fast på en mycket hög nivå i Sverige. Skillnaden mot våra grannländer är påtaglig. Det är faktiskt svårt att hitta något annat jämförbart land som upplever det som Sverige genomgår just nu.

Det är också svårt att beskriva denna regerings insatser på något annat sätt än som ett misslyckande. Redan i regeringsförklaringen 2014 utlovade statsminister Stefan Löfven insatser mot brottsligheten. Det är ett löfte som sedan har upprepats 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 och nu återigen 2020. Vi känner igen mönstret: nya regeringsförklaringar, nya löften och nya misslyckanden.

Regeringen låter tuff mot gängkriminaliteten. Men i verkligheten är man svag. Ett år efter att man presenterade sitt 34-punktsprogram lyser resultaten fortfarande med sin frånvaro. Trots alla löften om krafttag och mobilisering har det i år varit fler skjutningar, fler avlidna och fler sprängningar än förra året. Trots att arbetet skulle ges högsta prioritet är endast 2 av 34 punkter genomförda ett helt år senare.

Herr talman! Samtidigt finns det hopp. Det behöver inte vara så här. Danska regeringar har lyckats med det som Stefan Löfven, Morgan Johansson och Mikael Damberg har misslyckats med, nämligen att angripa gängen med den kraft som behövs för att tvinga dem tillbaka. Vi måste bli lika tuffa mot de kriminella gängen som man länge har varit i Danmark. Det handlar inte om att göra flest saker utan om att göra rätt saker – det som är mönsterbrytande. Det handlar om visitationszoner, anonyma vittnen, dubblade straff för gängkriminella, att kriminalisera deltagande i gäng, ett utökat föräldraansvar och en socialtjänst med skarpare verktyg. Självfallet ska vi också utvisa fler utländska medborgare som begår brott i Sverige.

Herr talman! Vi moderater har bestämt oss: Vi ska göra allt som står i vår makt för att stoppa gängens framfart och göra Sverige tryggt. Det går att göra. Loppet är inte kört, utan problemen kan lösas. Men då måste den politiska ledningen börja kliva fram och ta kontroll över samhällsutvecklingen – inte bara följa efter den. Det är så vi vinner mot de gängkriminella. (Applåder)

Anf. 4 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Vi har åter en debatt om det grova, allvarliga våldet i vårt land kopplat till gängkriminalitet.

Låt mig inledningsvis bara deklarera att inget kriminalpolitiskt förslag kommer att åstadkomma en långsiktig förändring så länge vi har en fortsatt ansvarslös invandring och inte lyckas utvisa fler kriminella utlänningar än Sverige tar emot. I det avseendet är Sverigedemokraterna fortsatt det mest trovärdiga partiet för att på riktigt komma åt att knäcka den organiserade brottsligheten.

Från regeringen och från flera olika partier hör vi om nya förslag och nya grepp mot gängkriminaliteten. Redan 2012 lanserade Sverigedemokraterna i Sveriges riksdag ett brett paket mot organiserad brottslighet. Det var ett gängpaket som innehöll massvis av olika förslag som vi nu, 2020, hör andra partier tycka är relevanta. Det hade varit ännu bättre om vi redan då hade kunnat genomföra många av de förslag som Sverigedemokraterna lyfte upp.

Det handlade exempelvis om kronvitnesssystem och deltagande i kriminell organisation. Det handlade om anonyma vittnen, och det handlade om att sänka gränsen för när hemliga tvångsmedel får användas – alltså många av de förslag som i dag verkar få en allt bredare acceptans bland fler partier. Hade vi gjort som Sverigedemokraterna föreslog 2012 hade vi

inte haft den utveckling som Sverige tvingats genomlida under de två regeringar som har suttit fram till nu.

Vi kan inte heller ha en regering som styrs från baksätet. Socialdemokraterna säger ofta att man skärper straffen för olika typer av brott och att man genomför än det ena, än det andra, men Socialdemokraterna gick inte till val på att införa anonyma vittnen så att vanliga medborgare törs vittna mot organiserad brottslighet. Tvärtom gick Socialdemokraterna till val på att *inte* införa anonyma vittnen.

Anledningen till att vi i dag har en utredning på gång om anonyma vittnen och ett utökat vittnesstöd är att Sverigedemokraterna först tvingades övertyga en majoritet i Sveriges riksdag om att detta var ett nödvändigt förslag eftersom vi hade en utveckling i vårt land som var väldigt allvarlig. Därefter har en riksdagsmajoritet i denna kammare tvingat fram en position från regeringens sida där den nu efter valet påstår att detta kan vara en del för att komma åt den organiserade brottsligheten.

Detta är ett tydligt exempel på att regeringen styrs från baksätet. Det är ett tydligt exempel på orsaken till att politiken alltid upplevs ligga efter den organiserade brottslighetens utveckling i vårt land. Vi måste ha en regering som styrs av en egen vilja och som har en egen idé och en egen uppfattning om hur man kommer åt de kriminella gängen – inte en regering som hela tiden drar i handbromsen till dess att den har en riksdagsmajoritet emot sig, och därefter kommer med förslag. Det är en oduglig hantering av vanliga människors liv ute i samhället och vanliga människors utsatthet för organiserad brottslighet.

Sverigedemokraterna är den klarast lysande stjärnan i den här församlingen när det kommer till att bekämpa den grova organiserade brottsligheten.

Anf. 5 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Det är omöjligt att inte bli upprörd av de brott som begås inom ramen för gängkriminalitet. Det är svårt att hålla humöret tyglat när vi ser den hänsynslöshet som visas, och det är lätt att känna frustration över oförmågan att här och nu sätta stopp för den brottslighet som sprider skräck och skapar otrygghet.

Det är begripligt att vi gör allt vi kan för att försöka komma på nya metoder, lagändringar och annat för att lösa problemen, och det är kanske också naturligt att se motståndarens svagheter på området och lyfta fram dem. Allt detta är befogat, men det för oss inte nödvändigtvis närmare en lösning. Någon klok person sa en gång att vi för att lyckas måste hålla huvudet kallt, hjärtat varmt och krutet torrt. Det ligger mycket i det.

De enorma problem med gängkriminalitet vi ser har vuxit fram under en lång tid. Socialt och ekonomiskt utanförskap har fått växa, och även om det aldrig kan vara en ursäkt för människor att hemfalla till kriminalitet vet vi att det är en central orsak. Oförmågan att lösa utanförskapsproblemen speglas i oförmågan att stoppa de kriminella gängens framfart. Utan att lösa de problem som vår svenska arbetsmarknad lider av, utan att adressera den psykiska ohälsan hos unga och utan en vettig chans för den som flytt eller flyttat till vårt land att ta sig in i samhället stoppar vi inte inflödet till de kriminella gängen. Och gör vi inte det kommer vi att få stå här och debattera detta allvarliga ämne gång på gång, år för år. Det, herr talman, duger inte.

Vi måste alla ta vårt ansvar för att bryta gängvåldets utveckling. Vi måste orka se bortom tillfälliga opinionsvinster och göra det som är rätt för Sverige. Vi måste lägga prestige åt sidan, inse och erkänna att vi har gjort för lite och ibland till och med gjort fel. Vi måste vara beredda att ompröva gamla ställningstaganden när vi förstår att världen har förändrats.

Vi måste utveckla politiken och våra lagar, men vi måste göra det långsiktigt och grundat i forskning och beprövad erfarenhet så långt det någonsin är möjligt. Det finns ingen quickfix. Den som tror det är inte mogen uppgiften att lösa de allvarliga problem som gängkriminaliteten innebär. Det finns inget enskilt förslag som i ett trollslag får bort brottsligheten, och det finns ingenting som vi i dag kan göra eller säga som över natten åter-skapar den trygghet som för så många har gått förlorad. Det kommer att krävas ett ensträget och uthålligt arbete, och det kommer att krävas mer av samarbete och mindre av tjafs.

(Applåder)

Anf. 6 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Herr talman! Oskyldiga drabbas av ett brutalt våld. Sverige dras isär mellan fattiga och rika, och klyftorna ökar. I över 30 år har regeringar satsat mer på att skapa klyftor än på att skapa trygghet. Man har medvetet lagt grunden för den kriminalitet vi ser på våra gator i dag, genom att med ekonomisk slägga radera välfärden. Det tar tid att bygga upp det som är trasigt, men det skulle gå att göra – om vi hade en regering fylld med modiga politiker som vågade ta långsiktiga beslut. Det har vi inte i dag.

Kriminalitet gror ur segregation. När hela samhället, med bostäder, skolor och vårdcentraler, lämnar förorten skapar det en enorm otrygghet. Det är därför jag blir rent ut sagt förbannad på regeringens politiska prioriteringar. Socialdemokraterna kallar statsbudgeten för en sjujåkla satsning på välfärden samtidigt som man bara går längre och längre högerut med krav på längre straff och hårdare lagar, trots att vi vet att duttande med lagstiftning inte kommer att lösa någonting.

Detta vet svensk polis – de som arbetar i områdena. Polisen har under flera år sagt att de inte ensamma kan få bukt med gängkriminaliteten utan att det behövs omfattande åtgärder från hela samhället. Gängkriminaliteten ser trots allt väldigt likartad ut oavsett om det handlar om nätverk, kompisgäng eller släktband. Kopplingen till utsatta områden är stor. Narkotika är grunden i kriminaliteten, liksom ekonomisk brottslighet, bedrägerier och utpressning. Tystnadskulturen och den interna lojaliteten är total. Gängen gör allt för att skapa ett parallellsamhälle med egna lagar och regler. Därför behöver gängen tryckas åt från varje håll – från polisen, Skatteverket, Kronofogden, socialtjänsten, kommunen och bostadsbolaget. ”Samverkan” är ordet som aldrig skapar rubriker, men det är något som fungerar.

Ändå håller regeringen på och duttar med lagstiftning och vägrar ge polisen de förutsättningar som behövs för att till exempel Operation Rimfrost ska fungera på riktigt.

Polisen står i dag ensam mot gängen; man har inte med sig resten av samhällets resurser. Den här regeringen har sett till att satsa på skattesänkningar i stället för att bygga upp samhället. Det är inte svårare än så. Detta är det yttersta beviset på att Socialdemokraterna inte menar allvar. Efter sex år i Regeringskansliet är det tydligt att de inte är särskilt intresserade. De vill inte knäcka gängen på riktigt. Om regeringen hade velat bygga ett

tryggt Sverige för alla skulle vi inte ha haft utsatta områden längre – då hade vi bara haft trygga områden.

Anf. 7 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jag vill inledningsvis tacka Liberalerna för initiativet till denna debatt, som ju är smärtsamt angelägen. Ingen kan längre påstå att de skjutningar och sprängningar som sätter stad efter stad i skräck är enskilda händelser, utan de är alla del av en synnerligen allvarlig våldsupptrappning.

Det finns inga exempel från jämförbara länder i EU. I Norge och Danmark kallar man det vi är med om i vårt land för ”det svenska tillståndet”, som ett varnande exempel.

Här krävs åtgärder. Det krävs ett batteri av åtgärder, och det krävs mycket mer än vad regeringen åstadkommer. För det första behöver vi få bort kriminella från gator och torg, och för det andra behöver vi samtidigt bryta nyrekryteringen och stoppa att barn växer in i kriminalitet. Vad tänker regeringen göra?

Vi har hört det från Damberg i dag, och vi har hört det i regeringsförklaringen från Stefan Löfven. Vi har hört det ända sedan 2014. Vi har hört ordet ”oacceptabelt” alldeles för många gånger, herr talman. Men orden, presskonferenserna och de förutsättningslösa utredningarna kommer inte att knäcka gängen.

Regeringen avstår från att gå fram med de åtgärder som på riktigt kan bryta utvecklingen. Redan när 34-punktsprogrammet lades fram för ett år sedan var det otillräckligt. Hittills har man bara kommit i mål med två av punkterna, och de övriga bitarna jobbar man med att ”beta av”. Samtidigt som utvecklingen bara har förvärrats är man fullt upptagen med att ”beta av” ett program som var otillräckligt redan när det lades fram.

Regeringen måste ta in verkligheten, ta in vad som fungerar i länder som Danmark och Tyskland och ta in polisens rop på hjälp. Vi har de senaste veckorna hört från den högsta polisledningen att man vill se en utredning av att kriminalisera gängmedlemskap, att införa visitationszoner och att öka möjligheterna till avlyssning utan misstanke för att kunna punktbevaka de gängkriminella på ett helt annat sätt än vad som är möjligt i dag.

Det behövs också en riktad lönesatsning för poliser i yttre tjänst och utredare. Det finns inga genvägar – vi behöver fler poliser längst ut i yttre tjänst, där vi ser att det faktiskt har gått bakåt under regeringens tid.

Det behövs även riktade och tillräckliga medel till Åklagarmyndigheten. Det räcker inte med att satsa på polisen. Vi behöver också ha fler åklagare, inte färre, vilket är risken med regeringens politik.

Varför är det då så svårt för Socialdemokraterna att genomföra vad som krävs? Jo, därför att ledarskapet brister. Januaripartierna är splittrade, rådvilla och sönderförhandlade. Det finns låsningar mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet, och det finns låsningar i de olika falangbråken. Bara en ny regering, herr talman, kan ge Sverige ett nytt ledarskap.
(Applåder)

Anf. 8 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Det pratas om att hoten, våldet och mördandet är systemhotande. Det har kommit mängder av rapporter om detta under 20 års tid,

och det som är systemhotat – förutom enskilda människoliv – är demokratin. Detta är på allvar, herr talman.

Det finns ingen annan rättsordning som ska gälla i Sverige. Det ska inte gå till så att det flyttar in någon annan rättsordning i stora delar av Sverige som ersätter den svenska rättsordningen med egna lagar och egna system för att korrigera konflikter eller vad det nu är, utan det är den svenska lagen som ska gälla.

Nu är det, som sagt, på riktigt. Liberalerna efterlyser en svensk anti-gängpakt, och vilka är bättre lämpade för detta än vi som är samlade här inne? Regeringen säger att de vill, oppositionen är väldigt glada att de vill och vi från Liberalernas sida vill. Detta är på riktigt.

Det handlar om akuta insatser. Vi måste fortsätta satsningen på nummer. Vi måste se till att hela rättsväsendet får de resurser som behövs. Vi måste ha fler poliser. Vi måste ha kriminalvård som fungerar. Vi måste se till att fängelser byggs för att hantera de personer som behöver rehabilitering när de väl har blivit gripna.

Vi måste se till att vi jobbar på bredden. Då handlar det, vilket någon tog upp tidigare, om det förebyggande. Vi måste se till att unga människor i den mentala istiden får ett bättre hopp. Det räcker inte med det som vi hittills har presenterat. Liberalerna tycker att detta är bra; vi är glada för de satsningar som vi nu gör på förortslyft för att se till att skolorna får bättre stöd, att vi jobbar med avhopparverksamhet och så vidare. Men vi måste göra detta långsiktigt, och vi talar om väldigt många miljarder under lång tid. Kalla det en Marshallplan eller ett förortslyft – kalla det vad ni vill, men det måste hända.

De unga människorna måste få en chans att se till att de kommer ur en brottslighet som annars kommer att äta upp dem eller, i värsta fall, fysiskt döda dem och människor i deras omgivning. Här har vi en rad förslag på tvingande insatser och på tidiga och tydliga insatser. Det första brottet måste, som sagt, bli det sista brottet.

Jag kommer också in på det som är så viktigt att komma ihåg: De här människorna är inte per definition sadister, utan de är per definition människor som skiter i allt – ursäktat språket, herr talman – och som är väldigt oengagerade och oempatiska. De är ute efter pengar. Vi måste se till att vi brett täpper till alla möjligheter att försörja sig genom bidragsfusk, genom att utnyttja lönegarantier och genom att på olika sätt mjölka våra offentliga system och våra bidragssystem på pengar. Det är så vi kan slå till mot detta. Det ska inte finnas en sekretessregel emellan. Om man inte jobbar kan man inte åka runt i en stor bil med dyra guldkedjor – om man inte kan visa varifrån pengarna kommer, såklart.

Vi måste samlas brett, herr talman. Sverige behöver en svensk anti-gängpakt, och det nu.

Anf. 9 JOHANNA ÖFVERBECK (MP):

Herr talman! Gängkriminaliteten är ett gift i vårt samhälle. Unga beväpnade män med stort våldskapital sprider otrygghet och skräck. Mot dessa måste samhället agera med alla medel. Kriminella och deras vapen ska bort från gatorna.

Prot. 2020/21:8
16 september

*Särskild debatt om
den organiserade
gängkriminaliteten*

Miljöpartiet i regering har gjort historiska satsningar på polisen. Vi har också stärkt rättsväsendet. Vi har bidragit till att skärpa straffen för över 50 brott. Detta har gett polisen möjligheter att häkta fler.

Men att bara skärpa straffen räcker inte. Polisen själv lyfter vikten av andra – förebyggande – insatser. Det handlar om barn som får stöd att klara skolan, föräldrar som får hjälp i sitt föräldraskap och en socialtjänst som ger tidiga insatser till unga som är i behov av det. Detta har inte fått lika mycket uppmärksamhet. Det gör att det alltid finns fler unga att rekrytera in i gängen.

Vi i Miljöpartiet vill göra mer för att minska gängens möjligheter att rekrytera ungdomar. Socialarbetare ska röra sig ute för att fånga upp unga i riskzon. Barn som finns i kriminella miljöer och som far illa ska omhändertas. Vi måste också skärpa straffen för dem som rekryterats in unga i kriminalitet. Inget barn föds kriminellt. Bakom varje barn som begår gängbrott finns en äldre kriminell som lockat in den unge. Detta cyniska utnyttjande av barn måste få ett stopp.

Herr talman! För Miljöpartiet är det nödvändigt att vi attackerar gängkriminaliteten på alla fronter. Det duger inte att bara ropa på hårdare straff, utan vi måste kunna hålla flera tankar i huvudet samtidigt.

För att ta knäcken på gängen behöver polisen rätt verktyg. En del lagar måste skärpas, men framför allt måste vi minska risken för ungdomar att rekryteras in i gängen.

(Applåder)

Anf. 10 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Först av allt: När man lyssnar på den här debatten kan man få intrycket att de politiska partierna i Sveriges riksdag har väldigt olika uppfattningar. Frågan är om de svenska partierna i riksdagen har varit mer eniga om dessa frågor än vad de är just nu.

Lyssna bara på debatten om 34-punktsprogrammet! Först får man intrycket att regeringens 34-punktsprogram inte innehåller någonting. Sedan tävlar partierna om att säga att deras förslag finns i 34-punktsprogrammet och att regeringen egentligen har tagit deras förslag. Det här säger något om att det finns en bred enighet om inriktningen av det största program mot gängkriminalitet som någonsin funnits i Sverige. Detta var medvetet. Regeringen valde att också plocka upp förslag som andra partier hade fört fram i gängsamtal. Vi uppfattade att det fanns en vits med att få ett brett program med en bredare enhet om vägen framåt.

Vi är dock inte färdiga med straffskärpningarna. Vi har en lång rad straffskärpningar som ligger på bordet och som ligger i utredningar. En del säger: Varför är inte hela 34-punktsprogrammet genomfört? Jo, för om vi bara hade tagit gamla förslag hade dessa varit genomförda. Men vill man ha nya straffskärpningar och ge polisen nya verktyg måste sådana utredas. Det måste komma förslag som sedan ska gå till omröstning i Sveriges riksdag. Just för att vi vill ha nya förslag tar det lite tid, men det är en kraftfull förändring av både polisens verktyg och de straff som vi kan utdöma för gängkriminella i Sverige och som kommer att bli verklighet.

Detta kommer inte att räcka. Vi måste också jobba förebyggande. Jag reagerar mot att Vänsterpartiet säger att vi duttar med lagstiftning. Vi måste skärpa straff. Det ger polisen nya verktyg. Vi måste ge nya verktyg,

till exempel hemliga tvångsmedel, för att komma åt gängen. Men vi måste också jobba förebyggande.

Under förra mandatperioden hade vi och Vänsterpartiet ett bra samarbete. Resultatet av det är hundra tusen fler anställda i offentlig sektor. Vi försöker styra resurserna mot de mest utsatta områdena. Tyvärr har vi inte samma enighet här i kammaren om långsiktiga insatser i det förebyggande arbetet. Detta måste vi lyckas med om vi på sikt vill dra ned gängkriminaliteten i Sverige och ge unga människor en bättre framtid.
(Applåder)

Anf. 11 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! När Mikael Damberg tillträdde som inrikesminister förklarade han i en intervju att hans främsta uppdrag var att se till att polisen får de resurser och de befogenheter som den behöver. Det tycker jag är en vällovlig och rimlig ambition i den svåra situation som Sverige befinner sig i. Polisen gör ett viktigt jobb och behöver allt stöd den kan få.

Men hur har det egentligen blivit? Vi moderater har lagt fram tre konkreta mönsterbrytande förslag: kriminaliserat deltagande i gängen, införande av ett system med visitationszoner för att få bort vapen och sprängmedel och ett enklare förfarande vid användning av hemliga tvångsmedel mot gängkriminella innan de begår brott. Jag kan nu konstatera att både rikspolischefen och den biträdande chefen har uttalat sig positivt om samtliga tre förslag, och de har uttryckt önskemål om att gå vidare med lagstiftning. Jag har förstått att regeringen säger nej till dessa förslag.

Varför ställer regeringen ut löften som den inte håller?

Anf. 12 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Det absolut viktigaste är att bygga ut polisen med mer lokalt närvarande poliser som kan öka tryggheten och bekämpa brott runt om i Sverige. Många sa att det var omöjligt att utöka polisen med 10 000 fler anställda. Vi ligger nu före planen. Vi har kommit halvvägs, men under de kommande åren kommer en väldig tillväxt av just antalet poliser. I början handlade det om fler civilanställda. Än så länge ligger vi alltså före vad gäller polisens tillväxt. Det handlar om plus 16 procent i lokalpolisområdena med utsatta områden för att öka tryggheten och finnas på plats där flest våldsbrott begås.

När det gäller hemliga tvångsmedel har vi redan infört HDA. Vi har gjort det enklare att få hemliga tvångsmedel till stånd, och vi kommer inte minst också att gå vidare med åklagarens stora begäran om att göra det lättare att använda hemliga tvångsmedel.

Kan Moderaterna berätta för mig vad det är polisen saknar för att i dag kunna göra visitation när det till exempel gäller vapen och narkotika?

Anf. 13 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Vi tar det igen. Mikael Damberg ställde ut löften om att polisen skulle få vad den vill ha. Men när polisen sedan begär att få ny lagstiftning på plats verkar inrikesministern inte längre känna till sitt löfte. Det tycker jag är väldigt märkligt.

Prot. 2020/21:8
16 september

*Särskild debatt om
den organiserade
gängkriminaliteten*

Det handlar om visitationszoner, ett enklare förfarande av hemliga tvångsmedel innan man begår brott – något helt annat än det som nyss nämdes – och kriminalisering av deltagande i gängen. Hur ska ni ha det? Ska ni ge polisen vad den vill ha eller inte?

Anf. 14 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag kan intyga för Moderaterna att vi har en väldigt bra dialog med Polismyndigheten om vilka behov polisen har och om hur vi har jobbat med att ge den nya befogenheter. En del av dessa befogenheter tar längre tid än andra.

Moderaterna tycker nu att man ska kriminalisera deltagande, vilket är en intressant tanke. Problemet, som Moderaterna aldrig nämner, är att det kräver en grundlagsändring. Det skulle alltså bli efter nästa val. Ert mest publika krav är något som kan genomföras efter en grundlagsändring efter nästa val. Det hjälper inte här och nu. Det gäller att ha fokus på det som ger effekt i det polisiära arbetet.

(Applåder)

Anf. 15 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Det blir nästan lite tragikomiskt när man hör Mikael Damberg i det föregående replikskiftet. Bara för att något kan vara lite svårt, avancerat och ta tid ska vi visst inte göra någonting alls. Men kriminalisering av deltagande i en kriminell organisation är ett verkningsfullt verktyg för att komma åt överhuvuden i exempelvis kriminella klannätverk. Hur ska regeringen annars komma åt dessa individer och åtala och fängsla dem som själva inte begår några brott men som drar nytta av sina kriminella nätverk? De har ett stort inflytande och utgör en huvudspelare för att dessa nätverk över huvud taget kan existera. Hur ska man komma åt dessa individer utan en kriminalisering? Varför börjar inte regeringen med detta arbete nu?

Min andra fråga handlar om huruvida man över huvud taget inser allvaret. Har det blivit bättre under de sex år som den rödgröna regeringen har suttit vid makten? Eller upplever Mikael Damberg att den grova organiserade brottsligheten har blivit värre? Dessa frågor förtjänar allmänheten att få svar på.

Anf. 16 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Vi har en mycket allvarlig situation när det gäller grov organiserad brottslighet i Sverige och med de skjutningar och sprängningar som genomförs. Därför genomför vi historiskt stora satsningar på rättsväsen och att få fler poliser, fler kameror, skärpta straff och bättre verktyg för polisen.

För att komma åt gängledarna, som jag uppfattar att frågan gällde, har vi genomfört den skarpaste lagstiftning vi någonsin har haft i Sverige vad gäller hemlig dataavläsning. Det har vi gjort för att man ska kunna bryta sig in i mobiltelefoner och ge polisen möjlighet att läsa krypterad information. Detta är vad de säger att de behöver för att komma åt gängen.

Just nu tittar vi på ett kronvitnesssystem. Det har utretts många gånger i Sverige, men det har aldrig genomförts. Då skulle gängmedlemmar de facto kunna vittna mot de egna gängen och få ledarna fällda. Vi går även vidare med ytterligare förändringar av hemliga tvångsmedel så att dessa

ska kunna användas i större utsträckning, eftersom det finns en tystnads-kultur. Vi skärper straffen för de brott som gängkriminella ägnar sig åt, och vi gör det med inspiration från Danmark. Där används kriminella mil-jöer för att det hela ska leda till strängare straff.

Anf. 17 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Problemet är att de individer som har ett inflytande över ett kriminellt nätverk, som drar nytta av det kriminella nätverket för egen vinning och som är en huvudspelare för att nätverken över huvud taget kan existera inte begår någon brottslig handling i dag. Frågan är vilken brotts-lighet de andra individerna ska vittna om som gör att man kan sätta dit huvudspelarna i nätverken och sätta dem i fängelse. I dag finns inget som är kriminaliserat på sådant sätt att vi kan sätta dit dem. Där utgör deltag-ande i kriminell organisation en huvudförklaring till hur vi kan komma framåt.

Anf. 18 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag är säker på att vi är helt överens om att det är kriminella handlingar som ska leda till fängelsestraff och att man då burar in männi-skor.

Vad vi har lärt oss av Tyskland, Danmark och andra länder som har lång erfarenhet av att bekämpa kriminella gäng är att man också måste ge sig på pengarna. Därför har vi efter polisens inrådan skärpt det myndig-hetsgemensamma arbetet med Skatteverket, Arbetsförmedlingen och Mi-grationsverket.

Sverigedemokraterna måste också lyssna på polisen. Det förebyggande arbetet är helt fränvarande i ert resonemang om hur man bekämpar gängen. Dessutom gör ni stora besparingar när det gäller att bekämpa segregation. Det funkar inte.

Anf. 19 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik:

Fru talman! Jag tror att du och jag, Mikael Damberg, är helt överens om att vi behöver satsa på välfärden. Vi behöver rusta upp förorterna, och vi måste börja bygga trygghet. Vi kan inte ha den ekonomiska skillnad som i dag finns mellan fattiga och rika.

Vad som bekymrar mig är regeringens politik för att bygga trygghet på riktigt. Det behövs till exempel bostäder, men regeringen vill införa mark-nadshyror. Det behövs jobb, men regeringen vill helt slå sönder anställ-ningstryggheten. Det behövs en ordentlig och bra skola, men regeringen har nu beslutat att man inte längre ska ha insyn i friskolorna. Vi har dess-utom religiösa skolor som till och med har extremistisk undervisning. In-tegrationen vill regeringen helt slå sönder genom tillfälliga uppehållstill-stånd. När det kommer till vård och sjukvård fortsätter privatiseringen av vårdcentraler, som bara behöver finnas i rika områden.

Hur skapar detta trygghet i utsatta områden?

Anf. 20 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Vi är verkligen överens om att det krävs långsiktiga insat-ser, både för det förebyggande arbetet och för att öka rättvisan. De flesta brott i Sverige begås i de fattigaste bostadsområdena. Vill man skapa ett

Prot. 2020/21:8
16 september

*Särskild debatt om
den organiserade
gängkriminaliteten*

samhälle där staten är närvarande och där inte parallella samhällssystem får breda ut sig måste polisen och andra myndigheter vara närvarande. Svensk lag ska gälla lika för alla områden i Sverige. Då krävs det också starka skolor. Det finns kommuner som har lyckats skapa en positiv trend, till exempel Malmö, där man åtta nio år i rad har haft positiva skolresultat därför att kommunen har satsat på det. Man har där ett väldigt bra samarbete med polisen.

Men vi har också idémässiga skillnader. Linda Westerlund Snecker säger att vi duttar med lagstiftning. Men polisen behöver verkligen skärpta straff. Vi behöver också nya verktyg till polisen. Annars kommer man inte åt de här gängkriminella. Vi har ett annat Sverige, och då måste polisen få nya verktyg att bekämpa kriminalitet.

Anf. 21 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik:

Fru talman! Ja, regeringen duttar med lagstiftning. Ni kommer aldrig att komma åt kriminaliteten på allvar när ni sänker skatten med 13 miljarder. Det så kallade Förortslyftet, som lyfts fram i debatten, är väl bra. Men när regeringen arbetade med Vänsterpartiet lade vi 22 miljarder på förorten. 22 miljarder gör skillnad. 3 miljarder gör ingenting, särskilt inte när de lagar som föreslås inte gör någon stor skillnad.

Anf. 22 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag är helt övertygad om att vi kommer att behöva långsiktiga satsningar på skola, socialtjänst och arbetsmarknadspolitik för att se till att vi inte håller bensin på den problematik vi i dag har i de fattiga bostadsområdena. Det gäller även efter pandemin; i samband med den finns risken att vi kommer att få ökad arbetslöshet och ökad social utslagning. Gör vi inte stora investeringar på att sätta igång Sverige men också rikta resurser till de fattigaste bostadsområdena får vi större problem.

Men att säga att man duttar med lagstiftning när man ger polisen nya verktyg eller hårdare straff är inte seriöst.

Anf. 23 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Jag har två frågor till inrikesministern.

Den första frågan rör det citat av ministern som Johan Forssell tog upp tidigare om att det främsta uppdraget är att ge polisen de resurser och befogenheter den behöver. När rikspolischefen gick ut och sa sig vara positiv till förslaget att kriminalisera gängmedlemskap, ett förslag som Kristdemokraterna drivit i flera år, sa justitieministern, fru talman, att det skulle vara ett slag i luften. Nu hör vi Mikael Damberg säga att det möjligen är ett intressant förslag. Hur ska regeringen ha det, och när ska man börja lyssna på polisledningen?

Den andra frågan är: När ska man börja lyssna på åklagarna? Enligt budgetäskandet från Åklagarmyndigheten kommer 100 åklagare att behöva sägas upp. I går skrev ett antal åklagare i Aftonbladet: "Det räcker nu – vi har fått nog." Häromdagen presenterades budgetsatsningar från januaripartierna – inte ett öre till åklagarna. Men ska man bekämpa gängkriminalitet behövs det också satsningar på åklagarna.

Anf. 24 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Mina uppgifter handlar om att se till att polisen växer i hela landet, så att vi får ökad trygghet. Som jag konstaterade tidigare har vi gjort historiska satsningar, och de fortsätter i kommande budget för att polisen ska fortsätta växa. Vi ligger dessutom före plan, vilket är väldigt spännande. Nu ser vi att söktrycket till polisutbildningen ökar väldigt mycket och att vi fyller fler platser, trots att intaget till polisutbildningen stått stilla. Vi ser också att antalet som lämnar polisen minskar och att antalet som återkommer till polisen är högt. Just nu sker tillväxten i polisen på ett bra sätt.

De nya verktygen är väldigt många. Om man går igenom vad polisen har begärt av politiken i någon mening kan man se att vi har bockat av förslag efter förslag efter förslag för att ge polisen nya verktyg. Det är det som 34-punktsprogrammet handlar om. Vi tog in synpunkter från både åklagarna och polisen om vad som skulle vara de viktigaste verktygen. Det var det som vi satt och lyssnade på, och så författade vi 34-punktsprogrammet. Vi prioriterar det som polisen och åklagarna har prioriterat högst.

Anf. 25 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Jag var med under de samtalen. Inte alla förslag från polis och åklagare om åtgärder kom med. Det beklagade Kristdemokraterna. Detta är en viktig anledning till att vi inte kan ställa upp på det här. Vi måste göra vad som krävs. Då måste också åklagarna få de resurser de behöver.

Jag upprepar frågan till Mikael Damberg: Var är pengarna till Åklagarmyndigheten? Det är viktigt att nå upp över 1 000 åklagare. Åklagarna har angett siffran 1 050. Men med det förslag som nu ligger riskerar 100 åklagare att behöva sägas upp.

Anf. 26 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Åklagarna är en viktig kategori i hela rättskedjan. Om inte åklagarna kan göra ett bra jobb spelar det ingen roll hur många poliser vi har på gatorna, och då blir det svårare att fylla fängelserna med dömda kriminella. Åklagarna gör ett stort jobb runt om i hela Sverige. Vi kommer att fortsätta följa den ekonomi som åklagarna behöver och se hur vi kan ha kvalitet i rekryteringen och i utvecklingen av åklagaryrket. Vi ska också titta på åklagarnas arbetssituation och inte minst förändra en del av villkoren i domstolarna. Vi ska se till att en del av det som avlastar åklagarna kan göras framöver.

Anf. 27 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Jag är väldigt glad över att Mikael Damberg som inrikesminister vill samla människor. Vi i Liberalerna menar att det behövs en svensk antigängpakt. 34-punktsprogrammet var mer en intern arbetsordning. Det visar sig att den i stora delar inte håller. Vi går nu vidare med att förändra villkoren för straffrabatter för unga människor som ägnar sig åt väldigt grov brottslighet. Det är helt nödvändigt.

Vi behöver samlas. I eftermiddag ska den så kallade Trygghetsberedningen sammanträda, men det är väldigt oklart vad den ska komma fram till. Vi vill från Liberalernas sida se handling nu.

Vi måste se till att rättsväsendet, den så kallade kedjan, håller samman. Det gäller samtliga myndigheter. Vi har haft en tuff debatt, en tuff diskussion och en tuff förhandling i budgetläget, men ytterligare saker ska presenteras. Kan inrikesministern återkomma?

Anf. 28 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag delar helt bilden att det krävs åtgärder här och nu. Det handlar inte minst om att ta bort straffrabatten för myndiga personer som begår grovt kriminell verksamhet. Det är en viktig förändring som jag uppfattar att vi är överens om. Lagstiftningen är nu ute på remiss, vilket är bra.

Men det kommer att behövas mycket mer – inte bara ”här och nu” utan också långsiktiga perspektiv. Det är det som Trygghetsberedningen syftar till: Alla riksdagspartier ska kunna sitta under en längre tid och titta över straffrättssystemen men också hur man ökar tryggheten i samhället i stort. Jag tror att det är viktigt att inte fångas i ”här och nu” utan även jobba långsiktigt och bygga en gemensam bas för inte minst forskningsbaserad politikutveckling på området. Det är två olika perspektiv.

Vi talar om hela rättskedjan, och våra partier är överens om ett budgetsamarbete där vi nu stärker vissa delar av rättskedjan extra mycket därför att det finns behov. Men den här gången, i den här budgeten, handlar det väldigt mycket om pandemin och om att återstarta Sverige. Jag menar att även det är väldigt viktiga prioriteringar. Annars får vi större problem med kriminalitet.

Anf. 29 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Självklart är långsiktiga satsningar på polisen extremt viktiga. Det är också extremt viktigt att vi drar igång cementblandaren och verkligen bygger ut kriminalvården, inklusive häkten, så att människor kan placeras. Annars får polisen springa och jaga samma personer hela tiden. Människor står i soningskö och begår nya brott i väntan på att komma i fängelse. Så kan vi inte ha det.

Med en svensk antigängpakt skulle man till exempel kunna titta mycket mer på hur vi ska lösa konflikterna här inne. Nu behövs det ju snarare en terapeut. Vi måste samlas och lyssna på vad Moderaterna eller Kristdemokraterna vill. Vi måste ha åtgärder här och nu.

Anf. 30 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag tror att vi alla kan bidra genom att ha ett tonläge i debatten som fungerar och gör att vi kommer närmare varandra. Jag uppfattar att partierna lyssnar på varandra. Man ser att partierna har lite olika tonvikter. Men vi har i stort samma inriktning just nu i nästan hela Sveriges riksdag.

Det handlar om att bygga ut polisen och de rättsvårdande myndigheterna, att se till att ge polisen och åklagarna nya verktyg och att skärpa straff så att de gängkriminella åker in längre. Vi kan ta inspiration från andra länder som Danmark och Tyskland som har haft de här problemen längre. Men det gäller också att jobba med det förebyggande arbetet.

(Applåder)

Anf. 31 JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Vår rättspolitik i dag är byggd för ett Sverige som inte längre finns. Nu ser vi en väldigt allvarlig gängkriminalitet med skjutningar, sprängningar, kidnappningar och till och med vägspärrar. Det är brottsoffer som far illa och medborgare som känner stor oro. Men precis som jag har sagt tidigare behöver det inte vara så här. Danmark visar oss att problemen går att hantera om man verkligen bestämmer sig för det.

Antalet personer i gängkriminella miljöer i Danmark har minskat kraftigt de senaste tio åren. I Sverige har antalet exploderat. Bara i Stockholm finns det i dag fler personer i de gängkriminella miljöerna än vad det finns i hela Danmark. Efter de senaste domarna i Danmark tror jag att det kommer att dröja innan svenska gängkriminella söker sig över Sundet.

Den danska rättspolitikerna är betydligt mer kraftfull än den svenska. Det är inte en massa halvmesyrer, utan det är olika mönsterbrytande förslag. Det är dubblade straff för gängkriminella, visitationszoner och anonyma vittnen. Det är saker som vi moderater i flera fall har pekat på redan 2017.

Om regeringen tycker att det kommer att dröja innan de sakerna kan bli verklighet så är en förklaring till det att regeringen inte lyssnade på oss för vi föreslog de sakerna redan för tre år sedan.

Vad som också är intressant är att de tre gängpaket som har genomförts i Danmark har genomförts tillsammans av de borgerliga partierna med Socialdemokraterna. Jag hoppas att den insikten ska nå fram också till svenska socialdemokrater en vacker dag.

Den stora faran i Sverige just nu är att människor håller på att tappa hoppet och att de tror att det inte kan förändras och att utvecklingen inte kan vända. Till er vill jag säga: Det behöver inte vara så. Det är inte någon naturlag att det ska vara på det sättet.

Det går att vara tuff mot de gängkriminella och göra Sverige tryggt och säkert. Men det kräver en helt annan handlingskraft än den vi ser i dag.
(Applåder)

Anf. 32 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Min fråga handlar om det Johan Forssell inte talade om i just det här inlägget. Det är det mer långsiktiga arbetet och hur man egentligen kommer till rätta med nyrekryteringen av gängen och det förebyggande arbetet.

Jag upplever att Moderaterna ibland talar om det förebyggande arbetet. Men när det kommer till de mer skarpa prioriteringarna ekonomiskt har det inte alltid varit samma sak.

Jag kommer ihåg när ni fick igenom M-KD-budgeten. Då strök man pengarna för de långa åtgärderna för att bekämpa segregation. Nu lägger vi dit nya pengar till förorterna. Kommer de också att bli motröstade av Moderaterna, eller kommer det att finnas stöd för dem?

Anf. 33 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Vi moderater älskar förebyggande arbete. Men vi har kanske en lite annan syn på vad som är förebyggande. Vi tror inte så mycket på de tillfälliga projekten utan mer på de långa linjerna. Det handlar om bra skola, kunskaper i svenska språket och en arbetsmarknad som är inkluderande.

När det gäller just de pengarna valde vi i vår budget att flytta stora delar av dem till svensk idrottsrörelse. Vi tror att den har fantastiska möjligheter att fostra människor in i det svenska samhället och se till att de kan stå på egna ben. Vi kommer att fortsätta att göra den typen av prioriteringar.

Anf. 34 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag hade inte hört den förklaringen förut. Jag har inga problem att göra stora satsningar på idrottsrörelsen. Vi gör det också. Men i de här bostadsområdena krävs det en skola som håller måttet, att vi har en socialtjänst som orkar att bära kostnaderna för detta och att vi jobbar med språkutveckling. Det ligger inte minst i förortssatsningen vi gör nu.

Eftersom Moderaterna sa att de var beredda att backa upp 34-punktsprogrammet hoppas jag att de delarna också kan backas upp i budgeten. De kommuner som har de här problemen behöver långsiktigt stöd och inga nya projektpengar.

Anf. 35 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Jag delar uppfattningen att det har varit för mycket av projektpengar. Det är just därför jag säger att vi moderater valde att göra en annan prioritering i den budget som vi fick igenom, till exempel att flytta stora delar till just svensk idrottsrörelse. Det är väldigt välkommet om nu regeringen sent omsider också har anammat den uppfattningen. Då kan vi säkert bli överens i det.

Jag vill bara vara tydlig i en sak. En väldigt förebyggande åtgärd just nu är att bura in de gängkriminella, de ledare som rekryterar nya personer till sin vidriga verksamhet utanför landets skolor. Det är brottsförebyggande.

Anf. 36 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Jag uppskattar mycket Moderaternas vilja att tänka nytt och inspireras av omvärlden. Jag var också med och träffade den danska tidigare justitieministern här i förra veckan. Vi pratade om den breda enighet som rådde för den danska pakten för att bekämpa gängen.

Från Liberalernas sida vill vi se en svensk antigängpakt. För att vi ska nå fram till den krävs det bredd. Hur bred tycker Johan Forssell att en sådan kan vara?

Anf. 37 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Jag ska vara helt ärlig och säga att jag fortfarande inte vet exakt vad Liberalerna menar med sin antigängpakt. Man kan hitta olika typer av instrument för att komma åt kriminaliteten.

Jag tror att det kanske egentligen inte är brist på olika verksamheter eller politiska grupperingar som är problemet just nu. Det är att det händer för lite konkret på lagstiftningssidan.

Vi moderater är konstruktiva. Vi är beredda att sätta oss ned och diskutera. Men det får inte bara bli att man diskuterar kriminaliteten. Det måste hända saker också.

Anf. 38 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Absolut. Det är klart att det ska hända någonting. Vi som verkligen lyssnade på biträdande rikspolischefen Mats Löfving vet att han tog upp halva programmet med att prata om åtgärder inom skola, arbetsmarknad och integration. Det var vad han pratade om och hur viktigt det var med en kommunal pakt.

Det behövs en sådan pakt också på svensk nivå. Det gäller att vi är långsiktiga och orkar. Det är därför det är så viktigt att det finns en bredd i en sådan pakt. Det är i varje fall Liberalernas intention att se till att Moderaterna deltar i den. Sedan kan vi diskutera enskilda straffsatser hit och dit. Det är jätteviktigt.

Anf. 39 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Då förstår jag lite mer vad som åsyftas. Svaret är att vi är beredda att sitta och samtala under förutsättning att det också kan hända någonting. Det senaste året har det varit väldigt mycket snack, men resultaten har uteblivit. Vi har båda delat samma upplevelse under fjolårets gängförhandlingar.

Vi har ett arbete i arbetsgruppen som ska sitta och jobba fram till 2024 och diskutera olika utmaningar. Vem som helst kan se utmaningarna genom att gå ut på gatan eller öppna en tidning. Men blir det konkret politik är vi såklart med.

Anf. 40 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik:

Fru talman! Ulf Kristersson sa häromdagen att omhändertade barn som lever i kriminella familjer skickar en kristallklar signal.

Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga är en skyddslag som är till för att skydda barn från att fara illa. Redan i dag är det möjligt att omhändertade barn som befinner sig i kriminella miljöer, dock alltid med utgångspunkt från vad som är bäst för just de barnen.

Därför undrar jag: Är det barnens bästa som är avgörande för Moderaterna när barn ska omhändertas, eller är det att skicka en kristallklar signal till familjerna?

Anf. 41 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Barnens bästa är när deras föräldrar tar ansvar för dem och inte begår brott eller tvingar sina barn in på en brottslig bana. Det är grundproblemet i dag.

Vi har tusentals barn runt om i Sverige som lever i familjemiljöer som är djupt skadliga för dem. Vi har en situation som inte alls fungerar med LVU-placeringar i hemmen som helt enkelt inte fungerar.

Vi tror att fler omhändertaganden är en tråkig men tyvärr nödvändig åtgärd för att hantera det problemet.

Anf. 42 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik:

Fru talman! Moderaterna föreslog också att polis och åklagare ska kunna fatta beslut om att skilja barn från föräldrarna. Det är förstås oerhört viktigt att barn inte växer upp i kriminella miljöer. Denna bedömning är dock något socialtjänsten är utbildad att göra.

Min fråga till Johan Forssell är: Varför vill du ge polisen fler arbetsuppgifter i detta ansträngda läge? Vore det inte bättre att tillföra resurser till socialtjänsten, som har utbildad och erfaren personal just för detta?

Anf. 43 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Personer inom socialtjänsten gör ett fantastiskt arbete i Sverige i dag. Men min bild, efter att ha samtalat med ganska många av dem, är att de i dag möter en verklighet som de inte är utbildade för.

Det är dessutom så att det regelverk vi har bygger på att det ytterst är en domstol som fattar besluten. Det vill vi inte förändra. Vad vi säger är att vi skapar en väg till, via åklagare, för att råda bot på det problem vi ser: att så många barn trots det regelverk vi har i dag far illa. De far illa för att de har föräldrar som inte klarar av att ta hand om dem. Det måste vi hantera.

Anf. 44 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Regeringen tänker inte göra någonting som oppositionen inte lyckas skapa en majoritet för ännu. Vad är det för ledarskap?

Fru talman! Personer som har kännedom om och inflytande över ett organiserat våldskapital och som har personlig vinning av detsamma måste kunna åtalas och fängslas på lång tid. Det är så vi raserar pyramiden uppifrån och slår ut huvudspelarna i exempelvis kriminella klannätverk. Därför behövs en ny kriminalisering av deltagande i kriminell organisation.

För att hela detta arbete ska fungera krävs det givetvis också att vi har ett kronvitnesssystem och möjligheten att vittna anonymt mot kriminella nätverk på plats. Det krävs också en radikal utvisningspolitik. Men regeringen vill inte, för det är enligt Damberg här i dag komplicerat, och det tar lång tid. Därför väljer man att inte trycka på startknappen. Det tycker inte jag vittnar om ett värdigt ledarskap för denna sakpolitiska debatt.

Dessvärre ser vi också resultatet av just detta ledarskap. Vi ser hur det har utvecklats under den tid som den rödgröna regeringen har haft makten. För varje år blir det värre. För varje år flyttas gränserna fram för hur våldet utspelar sig och drabbar oskyldiga människor.

Fru talman! Sverige behöver ett nytt ledarskap baserat på en ny regering. Sverigedemokraterna är beredd att ta ansvar, inte bara för den sakens skull utan också just för den kriminalpolitiska utvecklingen i vårt land så att vi en gång för alla gör det som krävs i tid innan det är för sent.

Anf. 45 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Ett av de många problem som kringgärdar gängkriminaliteten är att gängkriminella genom sitt våldskapital kan hota vittnen och förmå dem att låta bli att vittna och på så vis undgå rättvisan.

I de gängsamtal som vi förde förra året vid den här tiden, och som har nämnts flera gånger här i dag, fanns det ett par saker som jag och Centerpartiet drev särskilt hårt. En fråga var att stärka vittnesskyddet. Det gäller dels det rena personskyddet och att fler skulle kunna ingå i ett vittnesskyddsprogram, dels att skärpa straffen för övergrepp i rättsak, det vill säga det brott som begås när någon hotar ett vittne.

Tyvärr avbröts samtalen innan vi hade hunnit precisera vilket straffvärde vi tycker är riktigt. Men denna fråga bereds, och regeringen får gärna ta det som ett eftertryckligt medskick att en lämplig nivå skulle vara fängelse i minst två år. Den gränsen medför en hel del viktiga instrument för polis och åklagare. Obligatorisk häktning innebär att någon som hotar ett vittne åker bort från gatan i minst två år.

I dag lanserar vi från Centerpartiet en vidare utveckling av denna idé: att straffet för övergrepp i rättssak ska undantas från den så kallade aspirationsprincipen så att det fulla straffvärdet utdöms oaktat domar för andra brott.

Det ska aldrig löna sig att chansa på att försöka hota ett vittne till tystnad. Det ska alltid ge två års ytterligare strafftid.

En annan viktig del är att försöka säkra långsiktigheten i vårt arbete, att hitta sätt att enas kring problemens natur och omfattning och att därefter kunna värdera lösningar som vi på goda grunder kan anta är maximalt verkningsfulla. Vi ska utröna vilka som ger störst trygghetsskapande nytta till lägsta möjliga kostnad och andra för- och nackdelar.

Vårt förslag var att en trygghetsberedning skulle tillsättas, och den är nu i full gång. Många av oss som debatterar här i dag kommer att delta i Trygghetsberedningens sammanträde om drygt en timme. Min förhoppning är att denna beredning blir infrastrukturen för just detta skriande behov.

Anf. 46 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Det låter som ett intressant förslag som Centerpartiet lanserar här i kammaren. Det tittar givetvis Kristdemokraterna närmare på, och vi skulle säkert kunna hitta överenskommelser i riksdagen om ni inte får gehör från regeringspartierna för detta.

Men just eftersom Centern är en del av budgetunderlaget skulle jag vilja ställa en fråga om den riktade polislönesatsning som regeringen tog bort i den budget som Centern stöder. Jag skulle vilja höra Johan Hedins bevekelsegrunder för varför det var viktigt att ta bort denna riktade polislönesatsning.

Anf. 47 JOHAN HEDIN (C) replik:

Fru talman! Det går naturligtvis att hitta enskildheter i en total budget som man skulle ha velat se annorlunda. Det är en helhet som ska bedömas som en helhet, och vi gör kraftiga satsningar på polisen. En av de viktigaste delarna i januariavtalet är just satsningen på 10 000 fler polisanställda, där vi också är överens på hela det politiska spelfältet.

Det räcker kanske inte. Vi måste också öka kvaliteten, och därför vill vi öka det akademiska inslaget i polisutbildningen så att alla poliser blir ännu mer kapabla i att utöva sitt viktiga arbete.

Anf. 48 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Då förstår jag att Centern kanske inte var så nöjd med just den delen av budgeten. Men det är faktiskt en viktig del i den M-KD-budget som gick igenom här i kammaren och som gick rakt till en höjning av lönerna, framför allt för poliser i yttre tjänst. Enligt Polisförbundets tidning går det faktiskt bakåt och nedåt när det gäller dem. Det är färre

poliser i yttre tjänst. Det handlade om att få en riktad lönesatsning just till gator och torg, där vi behöver fler poliser.

Jag beklagar därför att denna satsning försvann, och jag hoppas att Centern kan få igenom detta och att vi kan hitta fler konstruktiva förslag.

Anf. 49 JOHAN HEDIN (C) replik:

Fru talman! Jag vill tacka Andreas Carlson för den konstruktiva andan och för stödet till det förslag som vi lanserar här och nu och som handlar om övergrepp i rättssak.

Jag kan ärligt säga att jag saknar den tid då vi samarbetade nära tillsammans i allianspartierna. Det var ett fruktbart samarbete. Vi var inte överens om allt, men där vi var överens hittade vi ofta slagkraftiga lösningar och fick saker och ting genomförda. Jag önskar att vi kunde komma tillbaka till den tiden, men olika ställningstaganden från olika partier har lett oss i olika riktningar.

Anf. 50 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! Det finns i dag ett delat läge. Det finns de som inte längre ryggar för att dra paralleller mellan kultur eller etnicitet och förmåga till brottslighet.

Den rasistiska kontexten är ett faktum bland väldigt många partier när lösningar som minskad invandring, att bygga fängelser utomlands och att ha kravallpolis i förorten presenteras som lösningar. Det är faktiskt helt bisart.

Sedan finns det andra, som ser kriminalitetens komplexitet. De ser att kriminalitet växer ur fattigdom, klass och utsatthet och att kriminalitet därför måste bekämpas på flera sätt. Det finns inte några enkla lösningar.

När en socialdemokratisk regering anpassar sig efter partier som inte har några problem med att hävda att kriminalitet beror på ökad invandring är det en socialdemokratisk regering som har problem – stora problem.

Då behövs modiga politiker som vågar satsa långsiktigt på att bygga ett Sverige som kan bli någonting mycket, mycket bättre. Det handlar om att satsa på utsatta områden och att få bort segregationen och utsattheten.

Vi behöver rusta förorterna, och inte sälja ut deras centrum till riskkapitalbolag. Vi behöver bygga lägenheter med rimliga hyror som vanligt folk har råd att bo i. Vi måste se till att arbetslösa får en chans till utbildning och jobb. Barn ska få stöd och en chans till en bra framtid. Tolvåringar ska spela fotboll, och inte springa gängens ärenden.

Därför måste vi bygga en stark välfärd. Samhället är skyldig oss det. Politik måste vara något annat än att bara ha makt. Man måste vilja förändra till det bättre. Det vill inte regeringen.

Anf. 51 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Jag sa i mitt första anförande att det krävdes två saker: dels att få bort kriminella från gator och torg, dels att samtidigt bryta nyrekryteringen och få stopp på att barn lockas och växer in i kriminalitet.

För att vi ska kunna bryta nyrekryteringen behöver många olika åtgärder vidtas sida vid sida och också uthålligt. En viktig del i detta är att avskaffa ungdomsrabatten, som bjuder in gängkriminella att utnyttja barn och unga till att begå grova brott. Fler unga brottslingar behöver dömas till

sluten ungdomsvård. Kristdemokraterna har föreslagit att Kriminalvården ska ta ett större ansvar i den delen.

Vi lanserade förra året en social insatsmiljard. När polisens insatsstyrka har gjort sitt arbete måste det följas av en social insatsstyrka. Vi lanserade då satsningar på socialtjänsten, och vi sa också att det borde införas en nationell krissocialjour med kompetens som kan komma och avlasta kommuner som har särskilt utsatta områden med stora problem, så att man kan bygga upp kompetensen också lokalt.

Vi har presenterat satsningar på Statens institutionsstyrelse – det är väl uppenbart för alla, tror jag, att mer behöver göras där – men också satsningar på Kriminalvården för att dels öka kompetensen i hur man arbetar med gängkriminella och återfallsförbrytare, dels förstärka avhopparverksamheten.

Det krävs många olika delar som Kristdemokraterna har föreslagit, men en enskild viktig del är att punktbevaka de gängkriminella. De ska veta att de har ögonen på sig både före, under och efter det att de begått brott. Vi måste också kunna plocka av dem alla de statussymboler som är så viktiga för dem i rekryteringen av unga.

Detta är några av Kristdemokraternas förslag för att bryta nyrekryteringen.

Anf. 52 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik:

Fru talman! Kristdemokraterna vill använda pengar från det svenska biståndet till att bygga fängelser i andra länder dit utländska medborgare dömda i Sverige ska kunna skickas för att avtjäna sina straff. Pengarna ska enligt Kristdemokraterna specifikt gå till länder som inte respekterar mänskliga rättigheter.

Därför är min fråga: Hur lever Kristdemokraternas ambition att utvisa människor till länder som inte respekterar mänskliga rättigheter upp till Sveriges åtagande enligt Europakonventionen?

Anf. 53 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar så mycket för frågan. Jag får väl först förklara att den består av två delar. Den första delen är en anslagshöjning till Kriminalvårdens anslag för att hyra eller köpa platser utomlands på 400 miljoner kronor. Det är där i första hand de som i dag sitter i svenska fängelser ska kunna sitta, utomlands eller i tredje land.

Vi kan också konstatera, och det är del två i förslaget, att situationen på fängelser runt om i världen är minst sagt bedrövlig. Att bygga upp rättsinstitutioner är en viktig del som man kan använda biståndet till. Det gör vi redan i dag i exempelvis Kenya.

Anf. 54 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik:

Fru talman! Ebba Busch säger själv att fängelserna inte kommer att hålla fullgod svensk standard. På frågan om de dömda kommer att få en sjyst behandling i dessa fängelser svarar hon: Det borde den dömde ha tänkt på innan den kom till Sverige och begick allvarliga brott.

Speglar det Kristdemokraternas syn på rättssäkerhet för dömda brottslingar? Hur kan Kristdemokraterna vara säkra på att fångarna på dessa anstalter kommer att få en rättvis och human behandling?

Prot. 2020/21:8
16 september

*Särskild debatt om
den organiserade
gängkriminaliteten*

Anf. 55 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att säga det: Det borde alla kriminella tänka på innan de begår kriminell verksamhet. Man kan hamna i fängelse. Av dem som fyller våra platser i dag i kriminalvården har 30 procent inte ens svenskt medborgarskap. Att vi ska kunna utvisa fler är också regeringens ambition. Fler ska kunna avtjäna sina straff i hemländerna.

De här fängelserna ska naturligtvis leva upp till de krav på mänskliga rättigheter som ska ställas. Men vi vet också att den svenska kriminalvården är väldigt bra. Man kan leva upp till kraven på mänskliga rättigheter utan att nå upp till svensk nivå – det är mitt svar.

Anf. 56 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Det är som det brukar vara när vi debatterar detta: Det är stort och smått.

Från Liberalernas sida vill jag gärna kommentera några av de straffrättsförslag som är uppe just nu. Det är väl relevant att diskutera detta, trots allt, i det här sammanhanget.

Kriminalisera gängen kan vi väl gärna göra om det får någon effekt, och det kommer att ta tid. För vår del kan vi gärna utreda detta. Vi sitter ju och tittar aktivt på hur vi ska kriminalisera IS verksamhet – ni vet, människor som ägnar sig åt att hugga huvudet av folk och sätta upp det på en stolpe. Inte ens den typen av gäng kan vi kriminalisera i dag. Då kan man fundera på hur det här ska gå. Men vi utreder och tittar gärna på det. Det är klart att människor ska göra något annat av sin fritid. Det finns en massa bra gäng inom Vuxenskolan, idrottsföreningar eller vad ni nu vill att ägna sin tid åt.

Visitationszoner eller utvidgad möjlighet till husrannsakan är vilket som. Man måste lyssna på polisen. Några är positiva, andra är mer negativa och säger att det kan skapa konflikter. Vi kan lyssna på dem i Malmö som har jobbat med Sluta skjut, som inte minst är kopplat till avhopparverksamhet och väldigt viktigt. Vi kan titta på detta också i en svensk antigängpakt, så att säga.

Dubbla straffen för vissa gäng, säger några. Då måste man definiera de gängen. För min och Liberalernas del kan vi gärna tredubbla vissa straff. Den svenska straffrätten i dag, fru talman, är ju helt irrelevant för alla människor som väljer brottet som livsstil. Det är fullständigt relevant för alla som nu sitter här inne och lyssnar, hoppas jag. Vi avstår från diverse brott som finns i brottsbalken. Det är bra avvägt. Men de här människorna struntar ju i det. Vi måste ha en helt annan syn på upprepad brottslighet. Vi måste ha en helt annan syn på mängdbrott och brott som begås i serie för att på det sättet komma åt de grova brottslingarna och låsa in dem längre.

Sedan vill jag säga några ord om de tidiga och tydliga insatserna. Här krävs det ett omtag. Regeringen borde verkligen komma fram med en ny socialtjänstlag. Den är skriven på 1970-talet och tillämpad på 1980-talet. Vi har ett annat Sverige i dag och måste ha tidigare och tydligare insatser för minskad brottslighet.

(Applåder)

Anf. 57 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Det är på det här sättet jag uppskattar Liberalerna i kriminalpolitiken. Det finns en flexibilitet och en möjlighet att ompröva egna ställningstaganden. Det tycker jag är väldigt gott.

Nu får vi höra från Johan Pehrson i talarstolen att just kriminalisering av deltagande i kriminell organisation är en tänkbar väg framåt. Vi har ju utredningar från regeringens sida när det kommer till deltagandebrottet i terrororganisation och liknande. Kan Johan Pehrson här i dag utfästa att vi från utskottets sida, i majoritet tillsammans med M och KD, ger ett tilläggsuppdrag till regeringen att utreda just den här delen?

Anf. 58 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Som ni hörde var jag också positivt överraskad av att inrikesministern här öppnade dörren lite för detta. Det är klart att vi kan utreda det, det är jätteviktigt, men vi kan inte ha för stora förhoppningar. Vi är liberaler, och vi tittar på individen. Även om vi ser strukturer måste vi, om vi ska kunna bekämpa de här brotten, gå på individerna och se till att de slås ut och låses in länge, oavsett vilket brott vi tillämpar. Ägnar man sig åt att mörda folk i parti och minut ska man vara inlåst på livstid – det kan inte vara jättesvårt att förstå.

Anf. 59 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Det är just det som är så viktigt: Om vi ska komma framåt måste vi börja någonstans. Om vi aldrig börjar någonstans kommer vi aldrig framåt.

Okej, jag har respekt för att detta är en komplicerad lagstiftningsprocess och att den kan ta tid, men om Sverigedemokraterna hade fått bestämma hade vi påbörjat den redan 2012.

Det känns lovande att Liberalerna är så flexibla och öppna. Jag hoppas att vi i utskottet kan ta ett gemensamt initiativ för att ge ett tilläggsuppdrag till regeringens utredning om deltagandebrottet i terrororganisation, just för att komma åt huvudpersonerna i exempelvis dessa klanstrukturer som vi har debatterat så ofta.

Anf. 60 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Det finns ingen annan åsikt från liberalt håll än att människor som systematiskt väljer brottet som livsstil, kliver över lik, skapar lik och bara ägnar sig åt detta naturligtvis ska vara inlåsta på väldigt lång tid. Det är meningslöst med dubbla straff; det är väl bättre med tredubbla straff. De här personerna måste plockas bort. De ska inkapaciteras. Då begår de inga brott.

Detta står inte i motsats till ett aktivt förebyggande, att nypa till med silkesvanten första gången den unge begår ett brott.

Anf. 61 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Tack, Johan Pehrson, för initiativet till den här debatten och för ett konstruktivt samarbete i riksdagens justitieutskott!

Liberalerna är en del av det underlag som samarbetar med regeringen om budgeten. Jag fick inte riktigt något svar från inrikesministern på om det i den budget som ska presenteras på måndag kommer mer pengar till

åklagarna. Jag tänkte därför höra om Johan Pehrson kan avslöja något här i kammaren och ge ett lugnande besked till alla som vill att kampen mot gängkriminalitet ska kunna vässas ytterligare.

Anf. 62 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Budgetsamarbete innebär att det också ska presenteras. Det är lite som med julkalendern. Man får ta en i taget av de 24 luckorna, och på slutet ligger det en stor godis i lucka 24. Jag vill inte frångå att låta inrikesminister Mikael Damberg stå upp för hela den budget som kommer att läggas fram.

Vi har haft hårda förhandlingar. Jag är varken stolt eller nöjd. Men jag konstaterar att vi tar steg framåt som kommer att göra stor nytta för svenskt rättsväsen.

Anf. 63 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Jag vet inte riktigt hur jag ska tolka det. Men jag får väl tolka det positivt och hoppas på en stor lucka den 24:e, med rejäl förstärkning för Åklagarmyndigheten. Det tråkiga är att det hade behövts tidigare. Förra gången var det faktiskt M-KD-budgeten som stoppade en uppsägningsvåg på myndigheten. För att Åklagarmyndigheten ska kunna bygga ut behöver man förutsättningar som gäller under längre tid. Det hoppas jag att Liberalerna instämmer i.

Anf. 64 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Luckorna är stora. Behovet är stort. Under den här mandatperioden har Liberalerna varit med och sett till att vi har fått ökning på kanske 7, 8 förhoppningsvis upp till 9 miljarder för hela det svenska rättsväsendet, det som kallas utgiftsområde 4. Det är centralt för att bygga upp dessa institutioner.

Det är inte på det sättet att inga institutioner har utvecklats under den här mandatperioden. Men om någon skulle ta fram en säck miljarder skulle jag utan problem kunna fördela dem på det svenska rättsväsendet.

Anf. 65 JOHANNA ÖFVERBECK (MP):

Fru talman! Den bästa insatsen är den som lyckas stoppa utvecklingen innan någon blir kriminell, innan någon blir ett brottsoffer. Samhället har verktyg för att göra det. Dessvärre använder vi oss inte av alla.

Men det finns exempel att lära av. Medan antalet skjutningar ökar i delar av Sverige har de i Malmö gått ned. Jag hade häromveckan ett möte med Stefan Sintéus, polismästare i Malmö, och fick då höra om insatser som har gjort skillnad. Sluta skjut-modellen, som har fått de kriminella att lyfta fingret från avtryckaren, har gett effekt. Modellen bygger på samarbete mellan polis, socialtjänst och frivård. De kriminella får ett tydligt val: sluta skjut, eller få polisens totala fokus! Men de erbjuds också alternativ: hjälp att bryta det kriminella livet. Det är något som flera av dem har tagit emot och har lämnat kriminaliteten.

Polismästaren nämnde också unga som har lyfts ur en påbörjad kriminell spiral, som har fått stöd att komma ur kriminaliteten innan den har hunnit eskalera. Men här var han tydlig med att det behövs mer hjälp från samhället för att se till att barn inte ens kommer nära den kriminella miljön.

Stefan Sintéus efterlyste tidiga insatser som färre skolmisslyckanden, stöd i tidig ålder, insatser till föräldrar så att de kan sätta gränser och samarbete med hyresvärdar, civilsamhälle och dem som bor i de utsatta områdena. Det är något som kan göra skillnad på riktigt, som kan se till att det när en kriminell person grips inte finns någon som kan ta hans plats.

För att kunna attackera gängkriminaliteten på alla fronter måste vi kunna hålla flera tankar i huvudet samtidigt.

Anf. 66 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Jag tänkte ställa samma fråga som jag ställde till inrikesministern, kopplat till de tre konkreta mönsterbrytande förslag som vi i Moderaterna har lagt fram. Det handlar om att införa visitationszoner, att kriminalisera deltagande i kriminella gäng och att möjliggöra för att använda hemliga tvångsmedel mot gängmedlemmar innan de begår brott.

Vi vet att polisledningen välkomnar och vill se den typen av lagstiftning. Hur ställer sig Miljöpartiet till de tre förslagen?

Anf. 67 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik:

Fru talman! Det är viktigt att påpeka att det finns olika åsikter inom polisen om de förslag som ni har lagt fram, Johan Forssell.

Det absolut viktigaste för oss i Miljöpartiet är att titta på det som har effekt. Det är de insatser som har effekt mot kriminaliteten som vi ska använda oss av. Det är de lagarna vi ska skärpa. Vi måste alltid utgå från forskning och beprövad erfarenhet.

Anf. 68 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Jag tackar för det möjligen något kryptiska svaret.

Det kan väl bland våra 20 000 poliser finnas en och annan uppfattning som skiljer sig åt när det gäller det här. Men nu är det ändå rikspolischefen och biträdande rikspolischefen som har välkomnat det här och som har sagt att de vill ha den lagstiftningen. Som moderat drar jag slutsatsen att vi bör lyssna på det, om vi är seriösa med att vi vill bekämpa gängbrottsligheten.

Menar Miljöpartiet att rikspolischefen och biträdande rikspolischefen inte riktigt är värda att lyssna till i de frågorna?

Anf. 69 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik:

Fru talman! Poliser som jag har pratat med har pekat på att det inte är visitationszoner som behövs just nu utan att det som möjligtvis behöver ses över är möjligheten att göra husrannsakan.

Att införa visitationszoner för inte bara fördelar med sig. Man vet att det kan ha en inledande lugnande effekt. Men därefter finns det stor risk att det skapar en misstro mot polisen hos människor i dessa områden om de gång på gång blir stoppade, utan att det finns brottsmisstanke, där de varje dag rör sig, går till jobbet och lever och bor.

Anf. 70 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Vi har haft en intensiv debatt i medier och annat om just de kriminella klannätverken, som utgör ett exempel på allvarlig kriminalitet i vårt samhälle. Förslaget om att kriminalisera deltagande i en kriminell

organisation har fått ett breddat stöd i Sveriges riksdag. Motståndet finns hos regeringspartierna.

Jag vill fråga Miljöpartiet: Hur tänker ni göra? Vad är ert konkreta förslag för att komma åt individerna i toppskikten i de kriminella klannätverken?

Anf. 71 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar för frågan.

Miljöpartiet tycker att vi ska använda oss av de metoder som det finns stöd för. Det betyder att vi måste titta på och utreda vilka lagar som behöver skärpas. Man kan inte bara ta förslag som känns nödvändiga för dagen, så som Sverigedemokraterna gör. Vi måste titta på det som det finns forskning på och på det som det finns beprövad erfarenhet av. Sedan ska vi tillämpa det.

Anf. 72 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna har inspirerats av USA men också andra europeiska länder där man framgångsrikt har använt exempelvis USA:s RICO-lagar för att bryta ned maffiastrukturer. Nu ser vi att maffiastrukturer etableras i Sverige, till följd av den ansvarslösa invandringspolitik som Miljöpartiet är en huvudspelare för.

Frågan kvarstår: Med tanke på den beprövade erfarenhet och kunskap som finns i världen när det gäller just deltagande i brott och kriminella organisationer, varför finns det ett motstånd hos Miljöpartiet? Och varför fortsätter man att förespråka en politik som gör allting värre på alla fronter?

Anf. 73 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik:

Fru talman! Man ska ha med sig att det är olagligt att medverka till brott, att försöka utföra brott, att förbereda brott och att uppmana andra att begå brott. Praktiskt taget alla handlingar som bidrar till kriminella gängs verksamheter är redan kriminaliserade.

Det vi behöver är åtgärder som ger effekt. Det är inte plakatpolitik, Adam Marttinen. Det är framför allt inte förslag som ni får det att låta som skulle kunna genomföras i en handvändning när vi vet att det krävs en grundlagsförändring.
(Applåder)

Anf. 74 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Det är positivt att Johanna Öfverbeck ger oss referat av de synpunkter som har kommit från Stefan Sintéus i Malmö. Jag har träffat honom vid flera tillfällen, och Sluta skjut är definitivt ett viktigt arbete som skulle behöva byggas ut.

Men det är också viktigt att lyssna på polisens högsta ledning och Polismyndigheten när den efterlyser åtgärder. Jag undrar helt enkelt, också med tanke på tidigare inlägg, om Johanna Öfverbeck tycker att rikspolischefen och biträdande rikspolischefen har fel?

Anf. 75 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik:

Fru talman! Jag och Andreas Carlson är helt överens om att Sluta skjut har haft effekt och att det självklart borde testas på andra platser i Sverige. Man bör till exempel se om man kan överföra de erfarenheter man har från Malmö till andra platser. Jag har också fått veta av polisen att detta är möjligt att göra i dag. Det finns infrastruktur på en hel del ställen, där man skulle kunna skala upp motsvarande Sluta skjut-satsning.

Anf. 76 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Då får jag möjlighet att upprepa min andra fråga, som jag inte riktigt hann ställa innan de 30 sekunderna hade tickat förbi.

Anser Johanna Öfverbeck att rikspolischefen och biträdande rikspolischefen, som båda företräder Polismyndigheten, har fel när de säger att det vore bra att utreda att kriminalisera gängmedlemskap och att det vore bra med visitationszoner och ytterligare flexibla avlyssningsmöjligheter för att kunna punktmarkera och knäcka gängen? Har de fel?

Anf. 77 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik:

Fru talman! Oavsett vilka förslag som förs fram i debatten och oavsett vem som för fram dem måste man alltid titta på om det finns forskningsbelägg för att införa det som föreslås: Är detta något som föreslås för att någon har fått en idé men inte granskat vad det beror på att det ser ut som om det har fått effekt? Innan vi inför något, skärper en lag, förändrar en lag eller gör något annat som medför stora ingrepp i människors vardagsliv måste vi gå igenom det noggrant och se vad det får för effekter.

Anf. 78 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, riksdagspartierna, för en viktig debatt!

Detta är inga frågor som kan lösas med en quickfix. Det kommer att krävas engagemang, målmedvetenhet och kraftfulla åtgärder framöver.

Ni har hört mig säga att vi nu levererar det största paketet mot gängkriminalitet någonsin i Sverige, men jag kommer inte att nöja mig med det. Det kommer ytterligare insatser, både kopplat till de budgetpresentationer som har varit och i form av nya initiativ. Det kommer inte att räcka med att vi anställer kanske 1 200 nya poliser i år, att det sätts upp ytterligare kameror, att vi skärper straff, att vi ändrar regler när det gäller husrannsakan och straffreduktion för unga myndiga eller att vi inför en ny påföljd för unga. Det krävs ett förebyggande arbete, och framför allt krävs att vi tar gemensamma tag.

Myndigheter och kommuner ska angripa gängen från alla håll. Erfarenheten från andra länder är att det ger resultat. Det går att vända – det har inte minst Malmö visat. Låt oss lära av vad som sker i Malmö. Låt oss sprida det över hela landet, och låt oss sätta hårt tryck tillsammans mot gängen.

(Applåder)

Den särskilda debatten var härmed avslutad.

§ 2 Avsägelser

Förste vice talmannen meddelade
att *Josefin Malmqvist* (M) avsagt sig uppdraget som ledamot i arbetsmarknadsutskottet och
att *Ann-Sofie Lifvenhage* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i arbetsmarknadsutskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Moderaternas riksdagsgrupp anmält *Ann-Sofie Lifvenhage* som ledamot i arbetsmarknadsutskottet, *Tobias Billström* som suppleant i utrikesutskottet och *Malin Höglund* som suppleant i arbetsmarknadsutskottet.

Förste vice talmannen förklarade valda till

ledamot i arbetsmarknadsutskottet
Ann-Sofie Lifvenhage (M)

suppleant i utrikesutskottet
Tobias Billström (M)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Malin Höglund (M)

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:469

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:469 Offentliga bidrag till Ibn Rushd
av *Amineh Kakabaveh* (-)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 18 september 2020.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 14 september 2020

Utbildningsdepartementet

Anna Ekström

Interpellation 2020/21:7

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:7 Straffrättsliga åtgärder mot brister vid transport av farligt gods

av *Thomas Morell* (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 13 oktober.

Stockholm den 15 september 2020

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Prot. 2020/21:8

16 september

Interpellation 2020/21:8

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:8 Åtgärder kopplade till gängkriminalitet

av Louise Meijer (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 13 oktober.

Stockholm den 15 september 2020

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2020/21:5 till socialförsäkringsutskottet

2020/21:6 och 8 till justitieutskottet

Följande dokument anmäldes:

Motioner

med anledning av prop. 2020/21:4 Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset

2020/21:85 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

2020/21:98 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)

2020/21:99 av Jakob Forssmed m.fl. (KD)

Kammaren biföll talmannens förslag att ovanstående motioner omedelbart skulle hänvisas till finansutskottet.

§ 6 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 15 september

2020/21:10 Övergödningsutredningen och hästhållningen
av Sofia Westergren (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 september

2020/21:43 Fredsavtalet mellan Israel och Bahrain
av Björn Söder (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:44 Avrättningen av Navid Afkari

av Björn Söder (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:45 Ökande förföljelser av kristna i Indien

av Björn Söder (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:46 Diplomatiska förbindelser mellan Israel och Bahrain

av Markus Wiechel (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:47 Situationen i Myanmar

av Markus Wiechel (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:48 Kriminellas övertagande av företag

av Björn Söder (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:49 Rysslands ockupation av andra länder

av Björn Söder (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

§ 8 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 15 september

2020/21:4 Coronaersättning

av Ann-Sofie Lifvenhage (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 10 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Särskild debatt om den organiserade gängkriminaliteten	1
Anf. 1 JOHAN PEHRSON (L)	1
Anf. 2 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	1
Anf. 3 JOHAN FORSSELL (M).....	2
Anf. 4 ADAM MARTTINEN (SD)	3
Anf. 5 JOHAN HEDIN (C).....	4
Anf. 6 LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	5
Anf. 7 ANDREAS CARLSON (KD).....	6
Anf. 8 JOHAN PEHRSON (L)	6
Anf. 9 JOHANNA ÖFVERBECK (MP).....	7
Anf. 10 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	8
Anf. 11 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	9
Anf. 12 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	9
Anf. 13 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	9
Anf. 14 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	10
Anf. 15 ADAM MARTTINEN (SD) replik.....	10
Anf. 16 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	10
Anf. 17 ADAM MARTTINEN (SD) replik.....	11
Anf. 18 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	11
Anf. 19 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik	11
Anf. 20 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	11
Anf. 21 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik	12
Anf. 22 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	12
Anf. 23 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	12
Anf. 24 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	13
Anf. 25 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	13
Anf. 26 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	13
Anf. 27 JOHAN PEHRSON (L) replik.....	13
Anf. 28 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	14
Anf. 29 JOHAN PEHRSON (L) replik.....	14
Anf. 30 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	14
Anf. 31 JOHAN FORSSELL (M).....	15
Anf. 32 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	15
Anf. 33 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	15
Anf. 34 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S) replik	16
Anf. 35 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	16
Anf. 36 JOHAN PEHRSON (L) replik.....	16
Anf. 37 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	16
Anf. 38 JOHAN PEHRSON (L) replik.....	17
Anf. 39 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	17
Anf. 40 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik	17
Anf. 41 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	17
Anf. 42 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik	17
Anf. 43 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	18
Anf. 44 ADAM MARTTINEN (SD)	18
Anf. 45 JOHAN HEDIN (C).....	18
Anf. 46 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	19
Anf. 47 JOHAN HEDIN (C) replik.....	19

Anf. 48 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	19	Prot. 2020/21:8
Anf. 49 JOHAN HEDIN (C) replik.....	20	16 september
Anf. 50 LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	20	
Anf. 51 ANDREAS CARLSON (KD)	20	
Anf. 52 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik.....	21	
Anf. 53 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	21	
Anf. 54 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik.....	21	
Anf. 55 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	22	
Anf. 56 JOHAN PEHRSON (L).....	22	
Anf. 57 ADAM MARTTINEN (SD) replik	23	
Anf. 58 JOHAN PEHRSON (L) replik	23	
Anf. 59 ADAM MARTTINEN (SD) replik	23	
Anf. 60 JOHAN PEHRSON (L) replik	23	
Anf. 61 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	23	
Anf. 62 JOHAN PEHRSON (L) replik	24	
Anf. 63 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	24	
Anf. 64 JOHAN PEHRSON (L) replik	24	
Anf. 65 JOHANNA ÖFVERBECK (MP)	24	
Anf. 66 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	25	
Anf. 67 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik.....	25	
Anf. 68 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	25	
Anf. 69 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik.....	25	
Anf. 70 ADAM MARTTINEN (SD) replik	25	
Anf. 71 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik.....	26	
Anf. 72 ADAM MARTTINEN (SD) replik	26	
Anf. 73 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik.....	26	
Anf. 74 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	26	
Anf. 75 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik.....	27	
Anf. 76 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	27	
Anf. 77 JOHANNA ÖFVERBECK (MP) replik.....	27	
Anf. 78 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	27	
§ 2 Avsägelse	28	
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	28	
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	28	
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	29	
§ 6 Anmälan om interpellation	30	
§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar	30	
§ 8 Anmälan om skriftligt svar på fråga	30	
§ 9 Kammaren åtskildes kl. 12.04	31	